

Asia: VN/630/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisen aikaväli (14 a § 1 mom)

-

Kunnan ilmastosuunnitelman sisältö (14 a § 1–2 mom)

On myönteistä, että luonnoksen useissa perustelukohdissa löytyy viittauksia lapsiin ja heidän oikeuksiensa toteutumisen huomioimiseen kunnan ilmastosuunnitelmassa. Myös lasten ja nuorten kuuleminen tunnustetaan kuuluvaksi osaksi ilmastosuunnitelmien toteutumista kunnissa. Kanavaksi kuulemiselle ehdotetaan ”nuorisoneuvostoa”. Oletamme, että esitys viittaa Nuorisovaltuustoon. Näkemyksemme on, että Nuorisovaltuusto on luonnollinen ja kannatettava yhteistyötaho kunnan ilmastosuunnitelmien laatimisessa, toimeenpanossa ja seurannassa. Silti katsomme, ettei pelkän Nuorisovaltuuston kuuleminen ja osallistaminen riitä, jotta eri ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia, ja myös haavoittavimmassa asemassa olevia lapsia kuullaan ja osallistetaan.

Tällä hallituskaudella on laadittu Suomeen Lapsistrategia, joka linjaa, miten kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtakunnallisesti tulisi toteuttaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä lapsenoikeusperustaista päätöksentekoa, toimeenpanoa ja seuranta. Lapsistrategia velvoittaa kuntia YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti kuulemaan ja osallistamaan lapsia kuntien päätöksenteossa, suunnitelmien laatimisessa ja palvelujen kehittämisessä. Lapsistrategian yhteydessä on laadittu myös lasten osallistamiseen liittyviä ohjaavia työkaluja. Myös Pelastakaa Lapset on laatinut työkaluja mm. pienten lasten osallistamiseen ja kuulemiseen osana kunnissa tehtävää lapsivaikutusten arviointia. On oleellista, että Lapsistrategia tunnustetaan myös kuntien ilmastosuunnitelmien laatimista ohjaavana ja linjaavana toiminta- ja lähestymistapana, ja linjataan, että sen ja järjestöjen lapsivaikutusarviointiin kehitetyt työkalut lasten kuulemiseen ja osallistamiseen ovat myös käytössä kuntien ilmastosuunnitelmien laatimisessa, toimeenpanossa ja seurannassa.

Kunnan ilmastosuunnitelman seuranta (14 a § 3 mom)

Kunnan ilmastosuunnitelmien seurantaan lasten ja nuorten kanssa tulee olla käytössä lapsivaikutusten, lapsibudjetoinnin ja lasten osallistamisen ja kuulemisen työkaluja. Kuntien henkilöstöä ja päättäjiä tulee kouluttaa näiden työkalujen käyttöön ottoon. On myös kirjattava, että kaikkien lasten tulee saada tietoa kunnan ilmastosuunnitelmien laatimisesta, toimeenpanosta ja seurannasta lapsiystävällisesti ja ikätasoisesti. Lapsille tulee myös tiedottaa mahdollisuudesta tehdä aloitteita ja valituksia.

Kunnan ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa (14 a § 3 mom)

Jos kunnan ilmastosuunnitelmat tehdään lapsenoikeusperustaisesti (lapsivaikutusarvioinnit, lapsibudjetointi, lasten kuuleminen) ja sisällytetään kuntastrategiaan ja toimintakertomukseen toteutuu johdonmukainen tapa varmistaa, että lapset on huomioitu ja ilmastosuunnitelmiin jatkossakin sisällytetään johdonmukaisesti lasten oikeuksien edistäminen.

Mahdollisuus laatia ilmastosuunnitelma yhdessä alueen muiden kuntien kanssa (14 a § 4 mom)

-

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksiin ilmastolain soveltamisalalla (21 b § 1–4 mom)

-

Muutoksenhaku kuntien ilmastosuunnitelmiin (21 b § 5 mom)

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kolmas lisäpöytäkirja valitusoikeudesta oikeuttaa lapsen tai lapsiryhmät tekemään valituksia heitä kohdanneista oikeusloukkauksista.

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2016/20160005/20160005_2

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Esityksessä on otettu useassa kohdassa mainittu, että sillä tulee olemaan vaikutuksia lapsen oikeuksien toteutumiseen. Kunnan ilmastosuunnitelmat tulee laatia niin, että lasten osallisuus toteutuu täysimääräisesti, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimus edellyttää.

Muut huomiot

-

Pakkala Emmi
Pelastakaa Lapset ry